

מ"ת 19508/11/16 - מדינת ישראל נגד ח'אלד סייאד

בית משפט השלום בראשון לציון

מ"ת 19508-11-16 מדינת ישראל נ' סייאד(עציר)
תיק חיצוני: 356175/2016

בפני	כבוד השופט אייל כהן
מבקשת	מדינת ישראל
נגד	
משיב	ח'אלד סייאד (עציר)

החלטה

בפניי בקשה לעיון חוזר, בה מבוקש כי אורה על שחרור המשיב, העצור עד תום ההליכים, לקהילה טיפולית.

קורות ההליך עד להגשת הבקשה לעיון חוזר

נגד המשיב הוגש כתב אישום, המייחס לו 11 אישומים, שעניינם עבירות גניבה, מהם ארבעה בצוותא עם אחרים. בתמצית ייאמר, כי עניינם של כלל האישומים בגניבת פלאפונים מחזקת בעליהן- כולן נשים. הגניבות הנטענות בוצעו בחנויות בגדים או במרכולים, ברובן מתוך תיקי הנשים.

בבקשה למעצר המשיב עד לתום ההליכים צוין, בין היתר, כי לחובת המשיב עבר פלילי מכביד וכי תלויים ועומדים נגדו שלשה מאסרים מותנים ברי הפעלה, היה ויורשע בהליך העיקרי.

בהחלטתי מיום 11.12.16 מצאתי כי קיימות ראיות לכאורה לחובת המשיב, באופן שבו קיים יסוד סביר להרשעתו, למצער בתשעה אישומים, כאשר בשישה מהם הסבירות להרשעתו איתנה יותר ביחס לאחרים, בהם מצאתי חולשה ראייתית. בשניים מן האישומים מצאתי לקבוע קיומה של חולשה ראייתית משמעותית.

בהחלטה נפרדת מאותו מועד, הורה כב' השופט אבנון על קבלת תסקיר בעניינו של המשיב.

מן התסקיר הראשון שהוגש (מיום 5.1.17) עלה, בין היתר, כי המשיב, כבן 38, מנהל מזה שנים רבות אורח חיים התמכרותי ושולי, לאחר שהחל לצרוך סמים בגיל 13. לאורך השנים התקשה המשיב להתנהל באופן יציב תעסוקתית. צוין כי המשיב מכור לקוקאין וכי עבר מספר ניסיונות גמילה קצרים, שלא צלחו. בשנת 2009 עבר ניסיון גמילה בעודו שוהה בתנאים מגבילים, בגין ביצוע עבירות רכוש וסמים. המשיב נגמל פיזית באופן עצמאי והשתלב במסגרת מרכז יום למכורים במזרח ירושלים, למשך 9 חודשים. במשך כשנה וחצי לאחר מכן שמר על ניקיון ואף עבד במרכול ואולם לאחר מעבר לעיר אילת שב לשימוש מסיבי בסמים, כמו גם למעורבות שולית. בדצמבר 2013 החל בטיפול במסגרת אישפוזית

עמוד 1

"הדרך", אך נעצר לאחר שעשה כן תוך הפרת תנאים מגבילים וללא אישור בית המשפט. לאחר שנאסר שולב בגמילה, אך משב"ס נמסר כי לא ניצל את המאסר לצרכי טיפול, באופן ממשי. לאחר שחרורו המשיך השתתפותו בקבוצת "N.A." אך לאחר זמן קצר שם להשתמש בסמים, עד למעצרו הנוכחי.

המשיב הביע רצון להשתחרר לקהילה טיפולית והשתלב בטיפול באגף הנקי מסמים, בבית המעצר, אך המדובר בשלב ראשוני של טיפול והפנמה.

שירות המבחן ציין כי המשיב גדל במסגרת משפחתית מורכבת וגילה מגיל צעיר קושי להסתגל למסגרות ולציית לגבולות. המשיב בעל דפוסי חשיבה עברייניים מגובשים, התנהלות אימפולסיבית ויכולת מצומצמת להתמודדות עם קשיים ותסכולים. על אף ניסיונות טיפוליים שערך, התקשה לרכוש כלים ומיומנויות להתמודדות עם התמכרותו, ושב וחזר לשימוש בסמים, כאשר סנקציות משפטיות אינן מרתיעות אותו. עוד צוין כי התנהל במגמתיות, תוך קושי להתייחס להתנהלותו העבריינית משך השנים ועם זאת מגלה הוא הבנה ראשונית למצבו. לאור האמור העריך השירות כי קיים סיכון משמעותי במצבו, להמשך שימוש בסמים והתנהלות עבריינית. משכך נמנע השירות מהמלצה לשחרור לקהילה טיפולית.

ביום 8.1.17 נעתרה כב' השופטת זמיר לבקשת ב"כ המשיב לדחיית מועד והורתה על קבלת תסקיר. ביום 19.1.17 הוגש תסקיר, הזהה בתוכנו לתסקיר הראשון. הטעם להגשה הכפולה, תחת הגשת תסקיר משלים, לא הובהר.

ביום 22.1.17 הסכים המשיב למעצרו עד לתום ההליכים, תוך הבהרת הסניגור כי בכוונתו לפנות בעתיד בבקשה לעיון חוזר.

קורות ההליך מעת הגשת הבקשה לעיון חוזר

ביום 14.2.17 הוגשה הבקשה לעיון חוזר, מושא החלטתי זו. הטעם לבקשה נעוץ בהליך טיפולי אותו עבר ועובר המשיב בבית המעצר. ב"כ המשיב עתר לקבלת תסקיר.

ביום 16.3.17 הוגש תסקיר (שלישי במספר ושני במהות), בו צוין כי המשיב שווה מזה כארבעה חודשים באגף "הפרוייקט" הנקי מסמים ומשתתף בקבוצות וטיפולים. צוין כי המשיב העמיק את בחינתו את דפוסיו ומגלה יכולת ראשונית ללקיחת אחריות ולהיעזר בגורמי טיפול. אלה מצידם המליצו לבחון את הפניית המשיב לקהילה טיפולית. לאור האמור המליץ שירות המבחן על בחינת התאמתו של המשיב בקהילת "אלפטאם" (להלן: "הקהילה"). בהתאם נקבע ריאיון התאמה.

בדיון מיום 20.3.17 הסכימה המבקשת ליציאת המשיב לראיון, בהדגישה כי אין בכך כדי ללמד על עמדתה הסופית בהליך. נוכח הסכמה זו נעתרה כב' השופטת סבחת-חיימוביץ לבקשה, והתירה את יציאת המשיב לראיון.

ביום 29.3.17 התקבל התסקיר האחרון בעניינו של המשיב, ממנו עלה כי המשיב רואיין בקהילה ונמצא מתאים לטיפול בה. שירות המבחן הבהיר בתסקירו כי הקהילה היא מסגרת פנימייתית סגורה לטיפול במכורים, הפועלת בפיקוח משרד הרווחה. השהייה בה אינה בתנאי מעצר בית מלא, אלא כפופה היא לכללי המקום ותוכנית הטיפול, לרבות סדר יום ומשמעת ברורה. עוד צוין, כי הליך הטיפול נמשך כשנה בתנאים סגורים וכחצי שנה בתנאי הוסטל פתוחים. בשלב הראשון מותרת יציאה אך לצרכי רפואה וטיפול, ובשלב השני מותרת יציאה עם ליווי ולאחר מכן ללא ליווי, כהכנה לחיים שלאחר השהות בה.

שירות המבחן הוסיף וציין כי קיים צורך במינוי מפקח-מגבה, למקרה בו יופסק הטיפול ועד לדיון בבית המשפט שיבוא בעקבותיו. השירות התרשם כי אימו ואחיו של המשיב יוכלו לשמש כמפקחים כאמור.

באשר לסיכויי הצלחת ההליך, צוין כי אלה "אינם גבוהים", אולם לצד זאת צוינה הדרך החיובית בה פסע המשיב עד כה, ומשכך המליץ שירות המבחן על שחרור המשיב לקהילה, כמו גם הטלת צו פיקוח מעצרים.

בישיבת יום 30.3.17 עתר הסניגור לאימוץ המלצת שירות המבחן. ב"כ המשיב הדגיש את קורות המשיב, כמפורט מעלה וציין כי גם האינטרס הציבורי מחייב את מיצוי הפן השיקומי.

ב"כ המבקשת התנגדה למבוקש, בצינה כי השהייה בקהילה אינה בתנאי מעצר בית וכי סיכויי הצלחת הטיפול אינם גבוהים. עוד צוין כי המשיב לא צלח בעבר ניסיונות גמילה וכי אין הוא בא בגדרי הלכת "סוויסה". התובעת הפנתה לעברו הפלילי המכביד של המשיב.

עיון בגיליון הרשעותיו של המשיב מעלה כי לחובתו 15 הרשעות קודמות, ה"נמתחות" על פני למעלה משני עשורים. עניינם של אלה בעבירות רכוש שונות, מרמה, סמים, איומים, מעשה מגונה באדם, מקבץ הפרות הוראות חוקיות ועוד. המשיב נדון למספר מאסרים בפועל, כמו גם מאסרים מותנים רבים.

בנוסף, לחובת המשיב שלשה מאסרים מותנים כאמור, ברי הפעלה בנסיבות. משכם המצטבר של אלה הוא 9 חודשים. כמו כן תלוי ועומד נגדו הליך מקביל שעניינו גניבה ותקיפה סתם (ת"פ 31459-04-15, בבימ"ש השלום בת"א).

המשיב ציין בפניי את בקשתו להישלח לקהילה, בצינו כי לראשונה בחייו הוא לוקח אחריות על מעשיו. כן הפנה לנסיבות חייו וציין, במענה לשאלתי, כי ימשיך במאמצי הגמילה, גם אם אדחה את בקשתו.

דין והכרעה

הלכת סוויסה היא המבארת את הנצרך לענייננו. לאור קביעותיה, כמו גם החלטות שניתנו לאחריה, ברי כי הכלל הוא, כי העיתוי הראוי לגמילה הוא בשלב גזירת הדין וריצוי העונש.

לכלל זה חריג בהתקיים התנאים הבאים והם: (א) כאשר הנאשם החל בגמילה עוד לפני שביצע את העבירה שבגינה נעצר; (ב) כאשר פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה ו-(ג) כאשר יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם.

התנאי הראשון הוא החריג העיקרי, אך רשאי בית המשפט להורות על שחרור לחלופת גמילה, גם כאשר התנאי השני והשלישי מתקיימים במצטבר, מבלי שהתקיים התנאי הראשון.

עוד נלמד מעניין סוויסה, כי בבוא בית המשפט לבחון אם הנאשם נכנס תחת אחד החריגים לכלל, שומה עליו להביא בחשבון שיקולים נוספים, כגון סוג העבירות המיוחסות לנאשם, עברו הפלילי, השלב בו נמצא התיק העיקרי והזמן שנותר עד לסיומו, גזר הדין הצפוי לנאשם אם יורשע ועוד.

על בית המשפט בהליך כגון זה, לאזן בין השיקולים השונים. מלאכה זו היא "פרי הערכה ושקלול של סיכויים וסיכונים ועובדות שחלקן סמויות מן העין ואינן ידועות בזמן אמת". בית המשפט מצויד בפסיקה עניפה המתווה את דרכו, אך לצד המדיניות השיפוטית, על שופט המעצרים להפעיל "את האינטואיציה, את תחושת הבטן, חוש המומחיות, ניסיון החיים והניסיון השיפוטי, ואת התרשמותו הישירה מהנאשם ומהמפקחים המוצעים כ'דבר מה נוסף' אשר לעיתים מטה את הכף, אם למעצר ואם לחלופה". אין מדובר בנוסחה מתמטית, שכן "כל מקרה הוא 'תפירה ידנית' " (בש"פ 5564/11 **פלוני נ' מדינת ישראל**, מיום 8.8.2011).

לאחר ששמעתי בקשב רב את טיעוני הצדדים, לרבות המשיב, ולאחר שעיינתי בכלל הנדרש, נחה דעתי, כי בשקלול כל הנתונים גם יחד, מן הדין לדחות את בקשת המשיב ולהותירו במעצר מאחרי סורג ובריח.

באשר לתנאי הראשון מושא הלכת סוויסה, שעניינו בפנייה לגמילה עוד בטרם המעצר, אין חולק כי תנאי זה אינו מתקיים. אמנם צוין כי המשיב עבר ניסיונות גמילה אך ככל שהמדובר בניסיונות ממשיים אלה אירעו בעבר כאשר האחרון שבהם בשנת 2013.

באשר לתנאי השני, שעניינו פוטנציאל הצלחה גבוה של הליך הגמילה, צוין בתסקיר האחרון מפורשות, בהתייחסותו היחידה של שירות המבחן לדבר, כי סיכויי הצלחת ההליך "אינם גבוהים".

הדעת נותנת כי בעניין סוויסה נקבע "רף" של סיכויי הצלחה גבוהים, על מנת שלא להשחית את זמנם של כל הנוגעים בדבר, לריק. כך, בהעדר סיכוי גבוה להצלחה, מה לנו כי יושקעו משאבים בנאשם פלוני, תחת אלמוני, המתאים יותר לגמילה.

איני מתעלם מכך כי על אף האמור המליץ השירות על הפניית המשיב לקהילה ואולם המלצה זו עומדת הלכה ולמעשה בסתירה חזיתית לרף הקבוע בפסיקה, שעניינו סיכויי הצלחה גבוהים.

מניסיוני למדתי כי לא אחת נמנע שירות המבחן מלציין מפורשות כי סיכויי הצלחתו של טיפול מוצע במקרה נתון "גבוהים". לעיתים, תחת קביעה מפורשת כאמור, מתנסח שירות המבחן באופן זהיר יותר, אך כזה המלמד בכל זאת על פרוגנוזה חיובית. בחלק מן המקרים כאמור, בהינתן נתונים נוספים אחרים המצדיקים זאת, הוריתי על שליחת נאשמים לטיפול בקהילה, על אף העדר קביעה מפורשת בדבר סיכויי הצלחה גבוהים. דא עקא שבמקרה דנן קובע השירות כי סיכויי ההצלחה **אינם** גבוהים.

משכך, לא מתגבש התנאי השני מושא הלכת סוויסה.

באשר לתנאי השלישי, בדבר יכולת הליך הגמילה ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן המשיב, יוצא אני מתוך הנחה מקילה לפיה על אף שאין המדובר בתנאי מעצר-בית, יש בתנאי הקהילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן המשיב. כך הדבר הואיל ועסקינן בעבריי רכוש, המואשם בעבירות רכוש, ללא אלימות בצידן. משכך, תנאי זה מתקיים במלואו.

באשר למפקחים המוצעים, אלה טרם נבחנו באולמי כמתבקש ואולם בשים לב להחלטתי הסופית בהליך זה, מתייחר הדבר.

הנה כי כן, המשיב אינו בא בגדר חריגי הכלל לפיו שליחה לגמילה תהא, אם בכלל, במסגרת ההליך העיקרי.

על כך יש להוסיף, כי במכלול השיקולים אין בית המשפט מסתפק בבחינה טכנית- "בינארית" של קיום תנאי כזה או אחר. לבד משלשת התנאים הנ"ל, מושא הלכת סוויסה, קובע בית המשפט העליון באותה הלכה, כמו גם בפסיקה שנשנתה בעקבותיה, סמנים נוספים שיש בהם כדי להתוות את שיקול הדעת השיפוטי בשאלה שבנדון.

הליך גמילתו של נאשם מסמים, המסתיים בהצלחה, לעולם בא במסגרת האינטרס הציבורי. מכאן גם נטיית הלב לאפשר מיצוי הליך גמילה, בבחינת "אין מה להפסיד". אלא שהדין, עוד בטרם הלכת "סוויסה" ובוודאי בעקבותיה ולאחריה, אינו מתיר- ובצדק- קביעה כמעט-אוטומטית בדבר שליחה לגמילה, בשל אותה נטיית לב. האינטרס הציבורי מחייב שקילה ואיזון של אותה נטיית לב, למול נתונים אחרים, כשאחד העיקריים שבהם הוא התנאי השני דלעיל.

לא בכדי מצווה הפסיקה על ברירת מחדל של שליחה לגמילה, אם בכלל, ע"י המותב הדן בתיק העיקרי. במקרה בו מורה בית המשפט, במסגרת הליך המעצרים, על הפנייה לקהילה, יש בדבר מעין הסגת-גבולו של ההליך העיקרי וממילא יש בכך משום התוות דרך המשליכה משמעותית הן על קורות ההליך העיקרי, מישכו ואפשר גם תוצאותיו. משכך אכן ראוי כי הדבר יעשה באופן חריג, ולא כברירת-מחדל.

היכרותי עם חומר הראיות בתיק דנן- שרובו ככולו תיעוד צילומי של המיוחס למשיב- מלמדת על כי עסקינן בעבריי רכוש מתוחכם, בעל תעוזה, אשר פעל לא אחת בצוותא עם אחרים וביצע לכאורה את המיוחס לו במיומנות רבה. הערכתי זו

מתיישבת עם עמדת שירות המבחן באשר למניפולטיביות בה נהג המשיב במגעיו עימו.

המשיב עבר ועובר בעת הזו דרך טיפולית חיובית בתוככי בית המעצר. לדברי בא כוחו, עתיד ההליך העיקרי להימשך עת ארוכה. לדברי המשיב עצמו, בכוונתו להתמיד בדרך הגמילה בעת המעצר. ממילא פתוחה בפניו הדרך לנסות ולהיגמל, גם כשחירותו בידו.

אני תקווה כי המשיב ישכיל להמשיך ולעשות כן ואפשר והדבר יסייע בידו לא רק בכלל, אלא גם במסגרת ההליך העיקרי, בפרט, ככל שיורשע במיוחד לו.

סופו של דבר, מצאתי כי המשיב אינו בא בגדרי הלכת "סוויסה" ומן הדין להורות על המשך מעצרו עד לתום ההליכים.

החלטתי זו ניתנה היום, ח' ניסן תשע"ז, 04 אפריל 2017. ההחלטה תשומע בפני הצדדים ע"י כב' השופט אבנון, בדיון הקבוע להיום.